

Europos
Komisija

CASP2022

Koordinuotos gaminių
saugos veiklos

Galutinė ataskaita

*Teisingumas ir
vartotojų reikalai*

Turinys

Santrumpų sąrašas	2
Santrauka	3
„CASP2022“ pagrindiniai rezultatai ir išvados	5
1. Projektas „CASP2022“	8
1.1 Projekto „CASP2022“ ir jo veiklų aprašas	8
1.2 Dalyvaujančios RPI	9
2. Su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos	10
2.1. Žaislai su magnetais	10
2.2. Cheminės medžiagos žaisluose	11
2.3. Kūdikių vežimėliai	12
2.4. Ozoniniai oro valytuvai ir sterilizatoriai	13
2.5. Kelioniniai adapteriai	14
2.6. Higienos priemonės	15
3. Horizontaliosios veiklos	16
3.1. Komunikacijos stiprinimas	16
3.2. Rizikos vertinimas ir valdymas	17
3.3. Internetinė rinkos priežiūra	18
3.4. Gatvės turgavietėse parduodamos prekės ir produktai	19
4. Išvados	20
4.1. Pagrindiniai rezultatai	20
4.2. Bendros išvados ir įgyta patirtis	21
4.3. Rekomendacijos	22

Santrumpų sąrašas

SANTRUMPA	APRAŠAS
CASP	Koordinuotos gaminių saugos veiklos (angl. Coordinated Activity on the Safety of Products)
EEE	Europos ekonominė erdvė
EN	Europos standartas
ES	Europos Sąjunga
HA	Horizontaliosios veiklos
HA1	Komunikacijos stiprinimas
HA2	Rizikos vertinimas ir valdymas
HA3	Internetinė rinkos priežiūra
HA4	Gatvės turgavietėse parduodamos prekės ir produktai
PSA	Su konkrečiais gaminiais susijusi veikla
PSA1	Žaislai su magnetais
PSA2	Cheminės medžiagos žaisluose
PSA3	Kūdikių vežimėliai
PSA4	Ozoniniai oro valytuvai ir sterilizatoriai
PSA5	Kelioniniai adapteriai
PSA6	Higienos priemonės
REACH	Reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų
RPI	Rinkos priežiūros institucija
Teisingumo ir vartotojų reikalų GD	Europos Komisijos teisingumo ir vartotojų reikalų generalinis direktoratas

Santrauka

Projekto „CASP2022“ ir jo veiklų apžvalga

Bendras aprašas

Koordinuotų gaminių saugos veiklų (angl. Coordinated Activities on the Safety of Products, toliau – CASP) projektas suteikia visoms Europos Sąjungos ir (arba) Europos ekonominės erdvės šalių rinkos priežiūros institucijoms galimybę bendradarbiauti didinant Europos bendrajai rinkai teikiamų gaminių saugą.

CASP projekto tikslas – užtikrinti saugią bendrąją rinką, suteikiant rinkos priežiūros institucijoms reikiamas priemones, kad jos galėtų bendrai išbandyti rinkai teikiamus gaminius, nustatyti jų keliamą riziką ir parengti bendras pozicijas bei procedūras. Be to, CASP siekiama palengvinti diskusijas ir sudaryti sąlygas prasmingai keistis idėjomis, kad būtų sukurti bendri metodai, metodikos, praktinės priemonės ir gairės. Projekto metu taip pat vykdoma aktyvi komunikacija apie projekto veiklą ir rezultatus, taip prisidedant prie didesnio ekonominės veiklos vykdytojų ir vartotojų supratimo apie gaminių saugą.

Veiklų aprašymas

CASP projektai suburia rinkos priežiūros institucijas ir leidžia joms bendradarbiauti pagal savo prioritetus. Kasmet CASP sudaro skirtingos veiklos rūšys, suskirstytos į su konkrečiais gaminiiais susijusias veiklas ir horizontaliąsias veiklas. Įgyvendindamos šias veiklas rinkos priežiūros institucijos atlieka labai skirtingas užduotis.

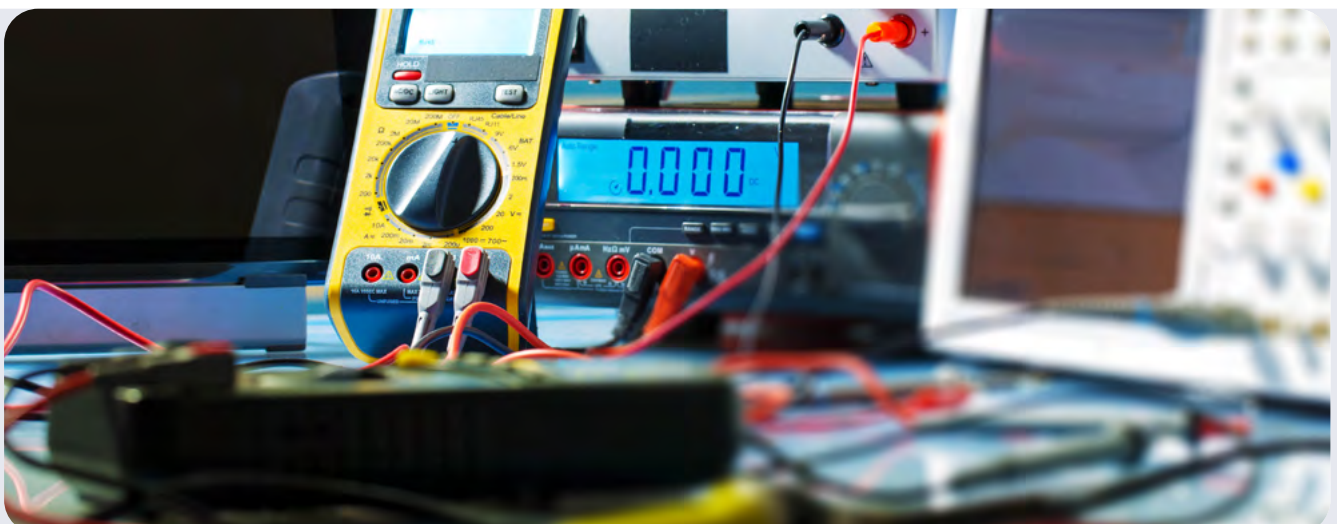
Su konkrečiais gaminiiais susijusios veiklos atveju rinkos priežiūros institucijos akredituotose laboratorijose kartu tikrina įvairių tipų gaminius, pateiktus bendrajai rinkai, nustato jų keliamą riziką ir parengia bendras pozicijas bei procedūras. CASP horizontaliųjų veiklų tikslas yra sudaryti sąlygas diskusijoms ir dalytis žiniomis, siekiant sukurti bendras metodikas, praktines priemones ir gaires, kad būtų galima toliau derinti bendrus metodus.

SU KONKREČIAIS GAMINIAIS SUSIJUSIOS VEIKLOS

1. Žaislai su magnetais
2. Cheminės medžiagos žaisluose
3. Kūdikių vežimėliai
4. Ozoniniai oro valytuvai ir sterilizatoriai
5. Kelioniniai adapteriai
6. Higienos priemonės

HORIZONTALIOSIOS VEIKLOS

1. Komunikacijos stiprinimas
2. Rizikos vertinimas ir valdymas
3. Internetinė rinkos priežiūra
4. Gatvės turgavietėse parduodamos prekės ir produktai

SU KONKREČIAIS GAMINIAIS SUSIJUSIOS VEIKLOS

①

Bendro bandymų ir gaminių atrankos plano patvirtinimas.

②

Bandymų laboratorijos parinkimas.

③

Gaminių pavyzdžių paėmimas ir pristatymas į bandymų laboratoriją.

④

Bandymai ir bandymų ataskaitų pateikimas.

⑤

Rizikos vertinimo veikla.

⑥

Taisomųjų priemonių taikymas patikrintiems gaminiams.

HORIZONTALIOSIOS VEIKLOS

①

Duomenų rinkimas ir analizė. Apklausa, pokalbiai (interviu) ir dokumentų tyrimai, siekiant nustatyti poreikius, spragas ir iššūkius, susijusius su rinkos priežiūra.

②

Įvadiniai susitikimai. Veiklų konkrečių tikslų ir rezultatų aptarimas.

③

Tarpiniai susitikimai. Įvairių gairių pristatymas ir aptarimas.

④

Išvados, rekomendacijos ir ataskaitos. Įgytos patirties aptarimas, galutinės išvados ir rekomendacijos.

⑤

Išorinė komunikacija.

Komunikacijos kampanija.

„CASP2022“ pagrindiniai rezultatai ir išvados

Su konkrečiais gaminiais susijusių veiklų svarbiausi aspektai ir pagrindiniai rezultatai

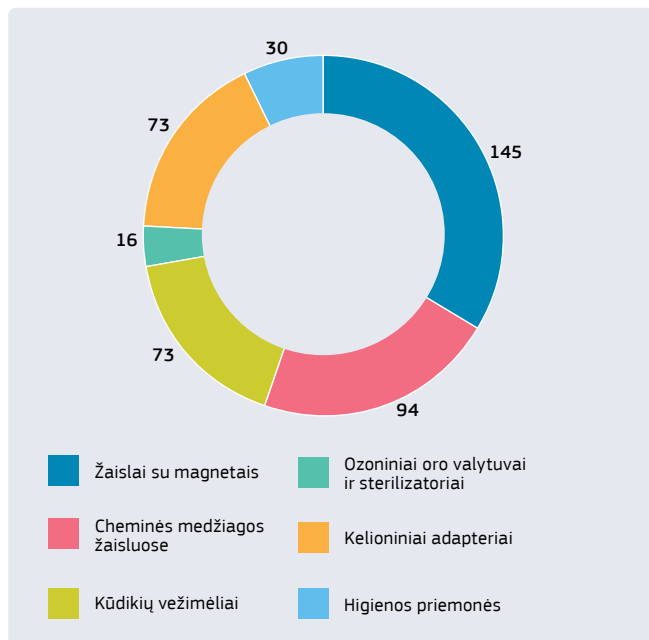
Per visas šešias su konkrečiais gaminiais susijusias veiklas dalyvaujančios rinkos priežiūros institucijos paėmė 431 pavyzdį, vadovaudamosi suderinta gaminių atrankos metodika, nustatyta kiekvienai gaminių kategorijai. Gaminių atranka buvo vykdoma remiantis kiekvienos rinkos priežiūros institucijos atlikta išankstine atranka, atsižvelgiant į kiekvienos rinkos ypatumus.

Kiekvienos su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos pavyzdžiai buvo išbandomi vienoje akredituotoje bandymų laboratorijoje pagal bendrą bandymų planą. Be laboratorinių tyrimų, rinkos priežiūros institucijos tikrino įspėjimus, ženklus ir instrukcijas savo nacionaline (-ėmis) kalba (-omis).

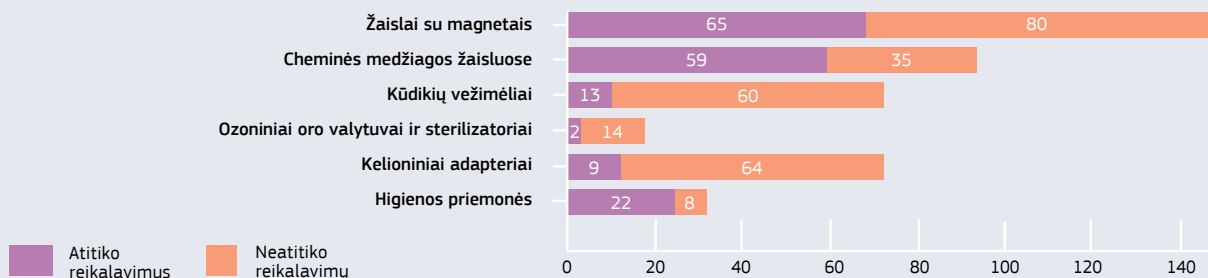
Visų pagal „CASP2022“ vykdomų bandymų rezultatai grindžiami patyrusių rinkos priežiūros institucijų atliktais konkrečių gaminių pavyzdžių bandymais. Rinkos priežiūros institucijos paprastai ima pavyzdžius įvertindamos jų riziką. Atsižvelgiant į tai, kad atitinkamoje veikloje dalyvauja ne visų Europos Sąjungos ir Europos ekonominės erdvės šalių institucijos, galutiniai rezultatai nesuteikia statistiškai patikimo Europos bendrosios rinkos vaizdo. Pagrindinis taisomųjų priemonių, kurių imamasi tikrinant pavyzdžius, tikslas yra iš rinkos pašalinti gaminius, kurie kelia pavojų vartotojų sveikatai ir saugai.

Toliau pateiktoje diagramoje pristatomi bendri kiekvienos su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos bandymų rezultatai.

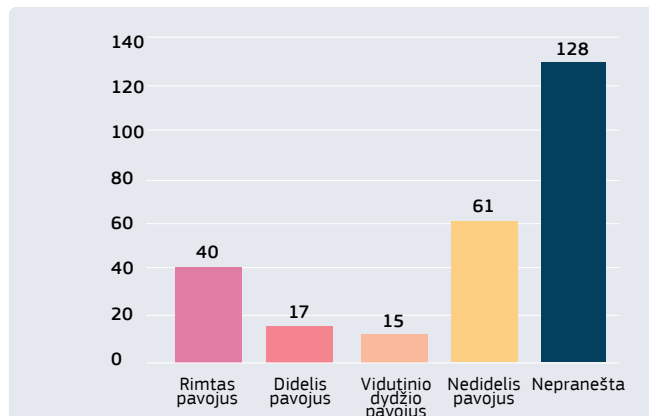
1 paveikslas. Bendras patikrintų pavyzdžių skaičius (N=431)

2 paveikslas. Bendri bandymų rezultatai, įskaitant įspėjimus, ženklus ir instrukcijų patikrinimus (N=431)

3 paveikslas. Reikalavimų neatitikusių gaminių pavyzdžių pavojaus lygių apžvalga (N=261)

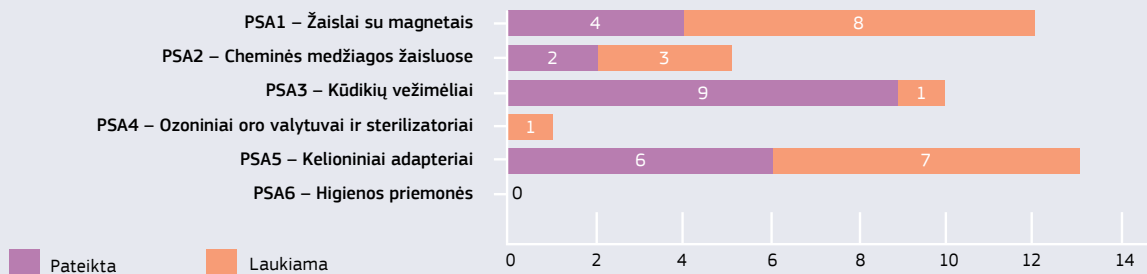
Rinkos priežiūros institucijos atliko kiekvieno reikalavimų neatitinkančio pavyzdžio rizikos vertinimą, kad nustatytų ir kiekybiškai įvertintų riziką vartotojams, įskaitant galimų sužalojimų sunkumą ir tikimybę. Susitikimų metu bendri rizikos vertinimai yra esminė veiklos dalis, leidžianti rinkos priežiūros institucijoms parengti bendrus metodus ir aptarti sudėtingus atvejus. Rinkos priežiūros institucijos taip pat turėjo galimybę pranešti apie taikytas taisomąsias priemones ir apsikeisti nuomonėmis šiuo klausimu¹.

¹ Pateikti rezultatai yra paremti 2023-04-14 turėta informacija, kurią pateikė rinkos priežiūros institucijos.

1 lentelė. Taisomųjų priemonių, kurių buvo imtasi, suvestinė pagal su konkrečiais gaminiais susijusią veiklą

TAISOMOSIOS PRIEMONĖS, KURIŲ BUVO IMTASI							IŠ VISO
	PSA1	PSA2	PSA3	PSA4	PSA5	PSA6	
Gaminio atšaukimas iš galutinių vartotojų	5	2	1		12		20
Gaminio pašalinimas iš rinkos	6	5	15	2	2		30
Draudimas prekiauti gaminiu	3						3
Pardavimo sustabdymas	3	1	2		5		11
Gaminio pašalinimas iš internetinės prekybos vietės / internetinės parduotuvės	4						4
Nurodymas ekonominės veiklos vykdytojui pakeisti ir (arba) patobulinti gaminį	2				7		9
Nurodymas ekonominės veiklos vykdytojui pažymėti gaminį atitinkamais įspėjimais	18	2	2		11		33
Atsakingos rinkos priežiūros institucijos informavimas						2	2
Ekonominės veiklos vykdytojo informavimas apie bandymo rezultatus						6	6
Kita		10	7				17
Nepranešta	39	15	33	12	27		126
IŠ VISO	80	35	60	14	64	8	261

4 paveikslas. Pranešimai „Saugos vartams“, pateikti remiantis „CASP2022“ bandymų rezultatais (N=41)

Horizontaliųjų veiklų svarbiausi aspektai ir pagrindiniai rezultatai

Igyvendindamos horizontaliąsias veiklas rinkos priežiūros institucijos galėjo aptarti iššūkius, susijusius su įvairiomis bendro intereso temomis, keistis nuomonėmis ir gerą patirtimi bei parengti įgyvendinamus sprendimus bendriems iššūkiams spręsti. Parengtomis gairėmis, vadovais ir rekomendaciniais dokumentais siekiama padidinti rinkos priežiūros veiksmingumą visose

Europos Sąjungos ir (arba) Europos ekonominės erdvės šalyse. Šiais dokumentais dalijamasi su visomis institucijomis.

Toliau pateikiamoje lentelėje apibendrinami pagrindiniai „CASP2022“ horizontaliųjų veiklų rezultatai.

2 lentelė. Horizontaliosios veiklos

HORIZONTALIOSIOS VEIKLOS	REZULTATAI
Komunikacijos stiprinimas	<ul style="list-style-type: none"> • Rekomendacinis dokumentas, kuriame apibendrinami bendrieji CASP komunikacijos metodai ir geriausia praktika • Praktinių seminarų ir mokymų vaizdo įrašų fragmentai
Rizikos vertinimas ir valdymas	<ul style="list-style-type: none"> • Rizikos vertinimo gairės • Atvejo tyrimų rinkinys • Analitinių priemonių ir duomenų bazių, skirtų naujiems pavojingiems gaminiams ir rizikai nustatyti, gairės
Internetinė rinkos priežiūra	<ul style="list-style-type: none"> • Pirminės patirties, geriausios praktikos pavyzdžių ir rekomendacijų, susijusių su Reglamentu (ES) 2019/1020, rinkinys • Šablonas, skirtas veiksmingiau teikti pranešimus įsipareigojimą užtikrinti produktų saugą pasirašiusiems prekyvietėms • Internetinės rinkos priežiūros priemonių biblioteka
Gatvės turgavietėse parduodamos prekės ir produktai	<ul style="list-style-type: none"> • Infografikai turgaviečių prekyvioms • Gatvės turgaviečių kontrolės vykdymo gairės

Rekomendacijos

Remiantis projekto metu vykusiomis rinkos priežiūros institucijų diskusijomis ir bendraisiais veiklos rezultatais, kiekvienai veiklai buvo suformuluotos struktūrizuotos rekomendacijos, skirtos ekonominės veiklos vykdytojams, vartotojams ir Europos bei nacionalinėms institucijoms. Išsamios rekomendacijos pateikiamos šios ataskaitos pabaigoje, o kiekvienai veiklai skirtos konkrečios rekomendacijos – specialiose veiklos ataskaitose.

1. Projektas „CASP2022“

1.1. Projekto „CASP2022“ ir jo veiklų aprašas

Bendras aprašas

„CASP2022“ yra ketvirtus metus vykdomas CASP projektas. Jį sudaro dvių rūšių veiklos:

- bandymo veikla, kurios metu daugiausia dėmesio skiriama nustatytų gaminių kategorijų pavyzdžių išbandymui pagal suderintus bandymo ir pavyzdžių atrankos kriterijus;
- dalijimasis žiniomis ir diskusijos, skirtos metodikoms ir bendriems metodams, taikomiems įvairiems rinkos priežiūros aspektams, kurti ir tobulinti.

Prieš pradėdant projektą „CASP2022“, Europos Komisijos teisingumo ir vartotojų reikalų generalinis direktoratas koordinavo konsultacijas dėl prioritetų nustatymo, kad sužinotų valstybių narių ir EEE šalių nuomonę apie gaminių pasirinkimą ir sritis, kurios turi būti įtrauktos į koordinuotas veiklas. Projektui „CASP2022“ RPI atrinko šešias su konkrečiais produktais susijusias ir keturias horizontaliąsias veiklas.

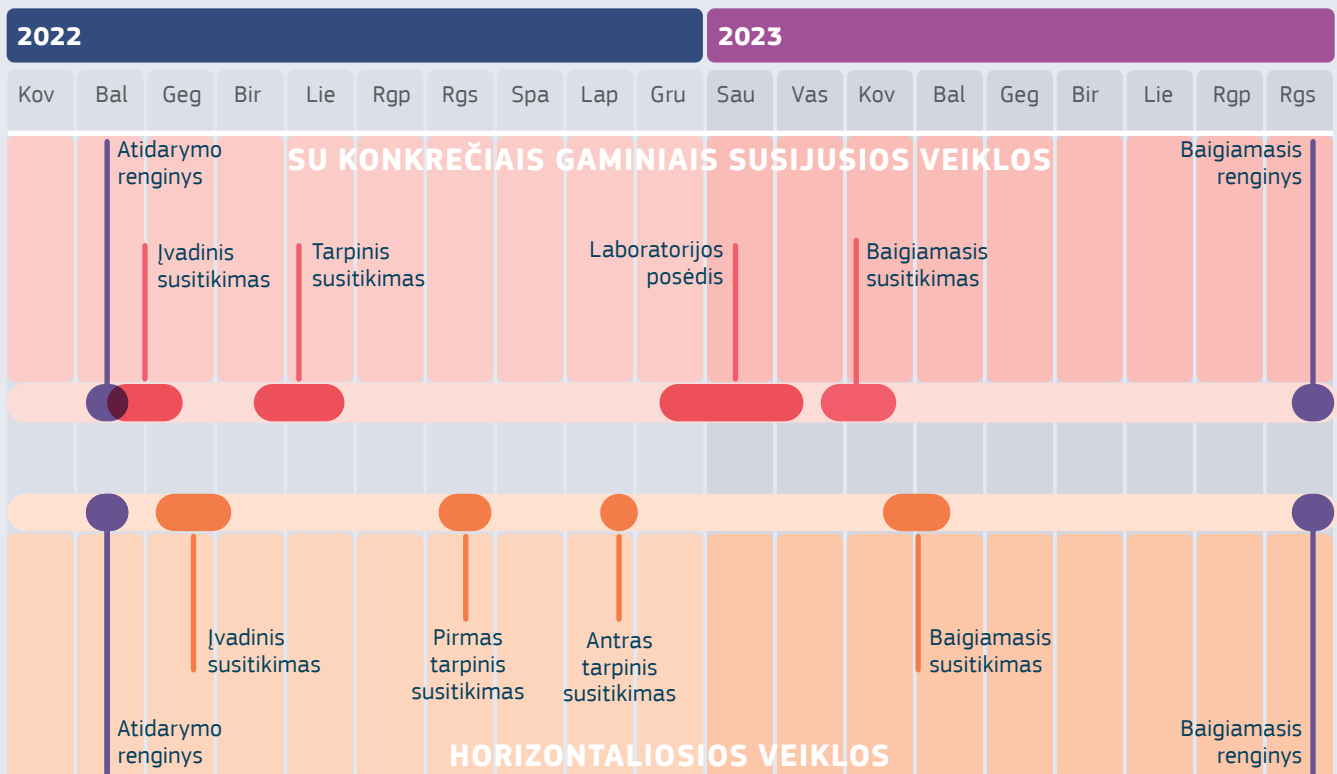
SU KONKREČIAIS GAMINIAIS SUSIJUSIOS VEIKLOS

1. Žaislai su magnetais
2. Cheminės medžiagos žaisluose
3. Kūdikų vežimėliai
4. Ozoniniai oro valytuvai ir sterilizatoriai
5. Kelioniniai adapteriai
6. Higienos priemonės

HORIZONTALIOSIOS VEIKLOS

1. Komunikacijos stiprinimas
2. Rizikos vertinimas ir valdymas
3. Internetinė rinkos priežiūra
4. Gatvės turgavietėse parduodamos prekės ir produktai

5 paveikslas. Projekto „CASP2022“ veiklų laiko juosta

1.2. Dalyvaujančios RPI

Iš viso projekte „CASP2022“ dalyvavo 37 institucijos iš 22 ES valstybių narių ir (arba) EEE šalių.

ŠALIS	RPI / MUITINĖ										
		PSA1	PSA2	PSA3	PSA4	PSA5	PSA6	HA1	HA2	HA3	HA4
Airija	Konkurencijos ir vartotojų apsaugos komisija	x	x			x		x	x	x	x
Austrija	Federalinė socialinių reikalų, sveikatos, priežiūros ir vartotojų apsaugos ministerija	x	x	x			x	x			
Belgija	Federalinė viešojo tarnyba „Ekonomika“ – Kokybės ir saugos generalinis direktoratas	x		x					x	x	x
	Federalinė viešojo tarnyba „Sveikata, maisto grandinės sauga ir aplinka“						x			x	
	Federalinė maisto ir sveikatos produktų agentūra									x	
Bulgarija	Vartotojų apsaugos komisija			x			x				
Čekija	Čekijos prekybos inspekcija	x		x	x			x		x	
	Pramonės ir prekybos ministerija							x	x	x	x
Estija	Vartotojų apsaugos ir techninio reguliavimo tarnyba		x					x			
Islandija	Būsto ir statybos tarnyba	x		x							
Kipras	Vartotojų apsaugos tarnyba, Energetikos, prekybos ir pramonės ministerija	x				x					
	Transporto, ryšių ir darbų ministerijos Elektros ir mechanikos paslaugų departamentas					x					
	Darbo inspekcijos departamentas, Darbo, gerovės ir socialinio draudimo ministerija							x	x		
Kroatija	Valstybinė inspekcija	x		x			x				
Latvija	Vartotojų teisių apsaugos centras	x		x				x		x	
Lenkija	Konkurencijos ir vartotojų apsaugos tarnyba		x			x		x			
Lietuva	Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba							x			
Liuksemburgas	Liuksemburgo prekių ir paslaugų standartizacijos, akreditavimo, saugos ir kokybės institutas (ILNAS) – Rinkos priežiūros departamentas	x						x			
Malta	Maltos konkurencijos ir vartotojų reikalų tarnyba	x	x	x		x					
Norvegija	Norvegijos civilinės saugos direktoratas	x								x	
Portugalija	Vartotojų generalinis direktoratas			x							
Prancūzija	Konkurencijos politikos, vartotojų reikalų ir sukčiavimo kontrolės generalinis direktoratas		x					x	x		
	Muitų ir netiesioginių mokesčių generalinis direktoratas					x					
	Transporto priemonių ir variklių stebėsenos tarnyba – Ekologinės pertvarkos ir teritorinės sanglaudos ministerija / Energetikos pertvarkos ministerija								x		
Slovakija	Slovakijos prekybos inspekcija		x		x					x	
Slovėnija	Sveikatos inspekcija		x								
	Slovėnijos Respublikos rinkos inspekcija				x				x	x	
Suomija	Suomijos saugos ir cheminių medžiagų agentūra (Tukes)					x			x	x	
	Suomijos aplinkos institutas							x			
Švedija	Švedijos cheminių medžiagų agentūra		x							x	
	Nacionalinė elektros saugos valdyba				x	x					
Vokietija	Kelno rajono vadovybė	x		x		x					
	Aukštutinės Bavarijos vyriausybė – Prekybos inspekcija	x									
	Diuselendorfo rajono vadovybė					x		x			
	Detmoldo rajono vadovybė							x			
	Saro krašto aplinkos ir vartotojų apsaugos ministerija							x			
	Bavarijos prekybos priežiūros institucija										x

IŠ VISO

13

9

10

4

10

4

17

6

12

4

2. Su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos

Gaminių atranka buvo vykdoma remiantis kiekvienos RPI atlikta išankstine atranka, atsižvelgiant į kiekvienos rinkos ypatumus.

2.1. Žaislai su magnetais

Šioje veikloje daugiausia dėmesio skirta žaislams su magnetais, skirtiems vyresniems ir jaunesniems nei 36 mėnesių vaikams. Dalyvaujančios RPI iš viso paėmė 145 pavyzdžius. 50 pavyzdžių buvo paimta iš internetinių parduotuvių, 95 – iš fizinių.

Bandymo kriterijai

Atrinkti gaminiai buvo išbandyti pagal darnųjį Europos standartą (EN) 71-1:2014+A1:2018 „Žaislų sauga. 1 dalis. Mechaninės ir fizinės savybės“. Standarto 4.23 punkte yra nustatyti saugos reikalavimai žaislams, kuriuose yra magnetų ir magnetinių komponentų.

Bandymų rezultatai

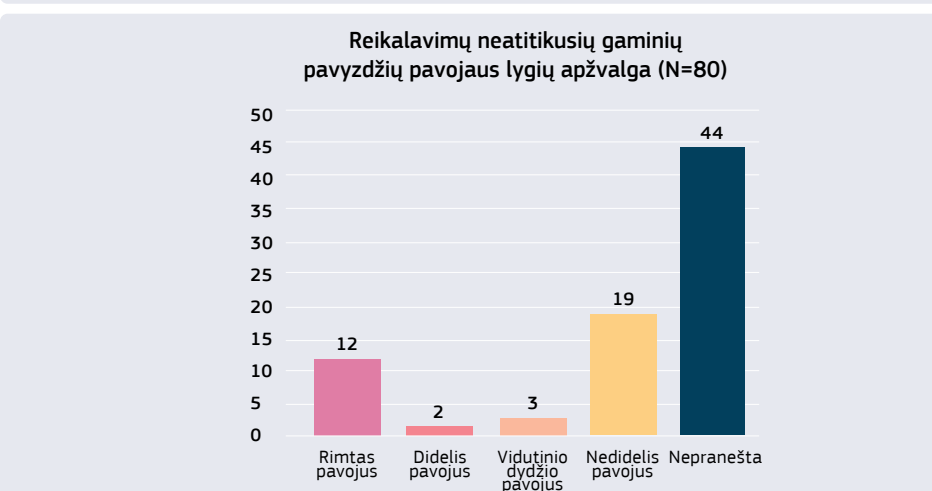
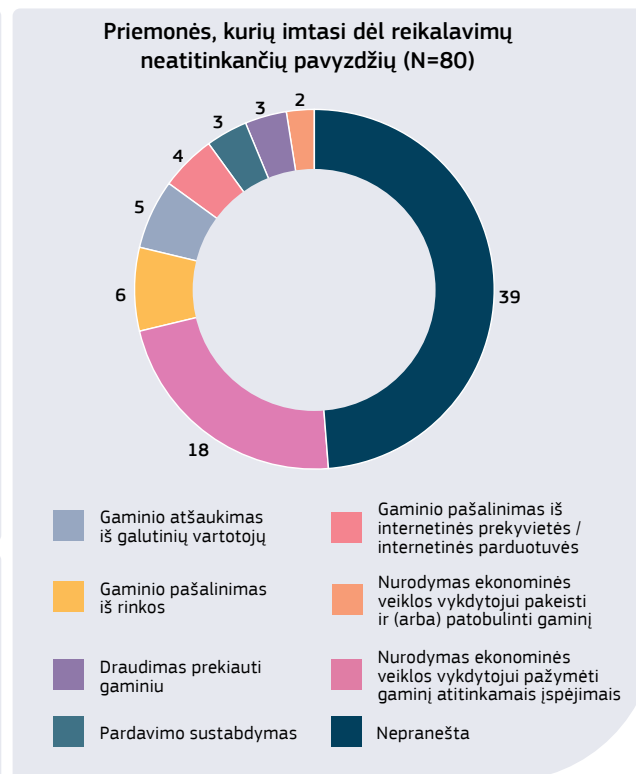
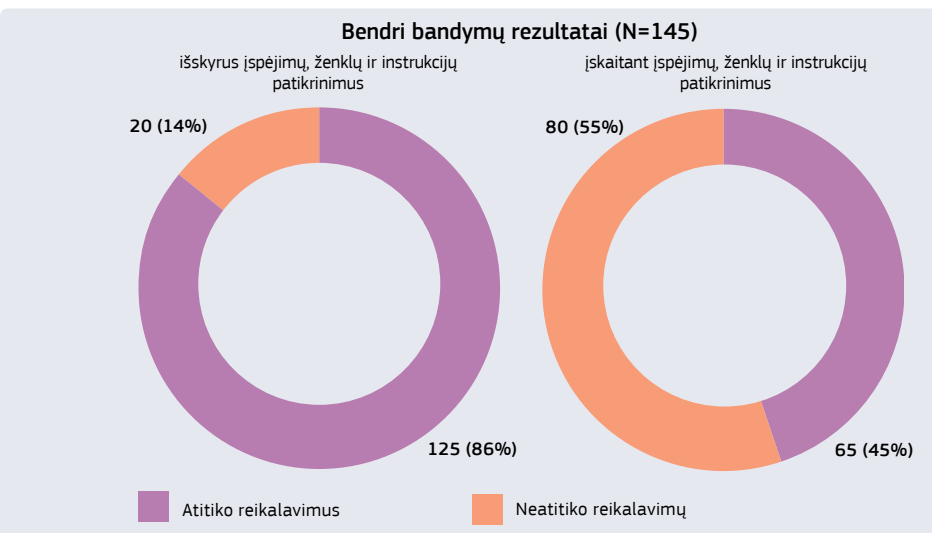
20 iš 145 išbandytų žaislų neatitiko bent vieno iš laboratorijoje įvertintų techninių reikalavimų, apibrėžtų galutiniame bandymų plane. Likę 125 pavyzdžiai atitiko visus reikalavimus.

Pagrindinės neatitikties priežastys yra susijusios su 4.22 punktu „Maži rutuliai“ ir 4.23 punktu „Magnetai“. Ypač didelį susirūpinimą kelia maži magnetai, kurie gerokai viršija leistiną magnetinio srauto indekso ribą. Atsižvelgiant į bandymų rezultatus, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas naujoviškiems žaislams, tokiems kaip neokubai. Šiuos žaislus sudaro nedideli galingi magnetai, kuriuos maži vaikai gali praryti arba įkvėpti, todėl kyla pavojus susižeisti.

Pavojaus lygiai ir priemonės, kurių buvo imtasi

Remdamosi bandymų rezultatais, RPI atliko rizikos vertinimą ir nusprendė, kokių taisomųjų priemonių reikia imtis².

Atlikus veiksmus, kuriuos paskatino bendra bandymų kampanija, pranešimai „Saugos vartuose“ buvo pateikti dėl keturių gaminių, taip pat laukiama pranešimų dėl dar aštuonių gaminių.

² Pateikti rezultatai yra paremti 2023-04-14 turėta informacija, kurią pateikė rinkos priežiūros institucijos.

2.2. Cheminės medžiagos žaisluose

Ši veikla apėmė minkštus ir kietus plastikinius žaislus, skirtus vyresniems ir jaunesniems nei 36 mėnesių vaikams. Dalyvaujančios RPI iš viso paėmė 94 pavyzdžius. 19 pavyzdžių buvo paimta iš internetinių parduotuvių, 75 – iš fizinių.

Bandymo kriterijai

Bandymų tikslas buvo nustatyti, ar žaisluose yra neleistinų pavojingų cheminių medžiagų, keliančių pavojų žmonių sveikatai. Bandymų plane daugiausia dėmesio skirta šioms cheminėms medžiagoms:

- ftalatams, policikliniams aromatiniams angliavandeniliams ir kadmiui pagal Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH) XVII priedą;
- 17 metalų, kurių išsiskyrimas ribojamas pagal Žaislų saugos direktyvą (2009/48/EB), išskyrus chromą (VI) ir organinį alavą;
- formaldehidui, bisfenoliui A, fenoliui ir antipirenamams, atsižvelgiant į Žaislų saugos direktyvos II priedo C priedėlį.

Bandymų rezultatai

86 iš 94 laboratorijos patikrintų pavyzdžių atitiko galutiniame bandymų plane nustatytus sveikatos ir saugos reikalavimus. Leistinas vertes viršijančių pavojingų cheminių medžiagų rasta tik žaisluose, kurie pagaminti vien iš minkšto plastiko arba turi minkšto plastiko komponentų.

Reikalavimų neatitiko 14 proc. žaislų, skirtų vyresniems nei 36 mėnesių vaikams, ir 4 proc. žaislų, skirtų vaikams iki 36 mėnesių.

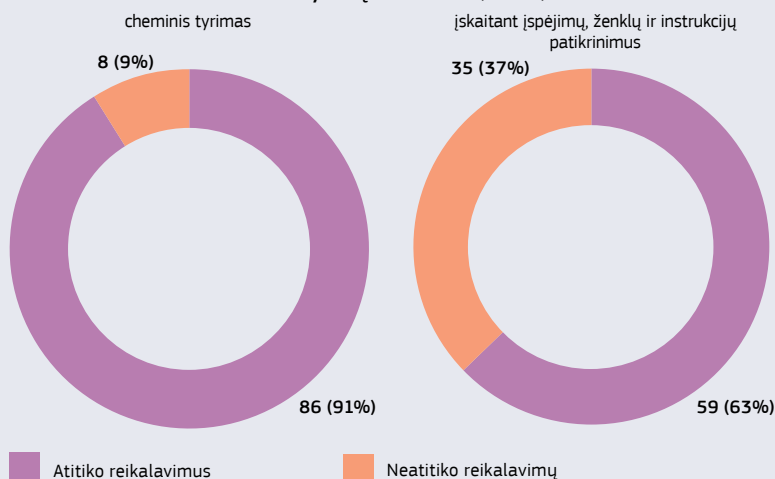
Pavojaus lygiai ir priemonės, kurių buvo imtasi

Remdamosi bandymų rezultatais, RPI atliko rizikos vertinimą ir nusprendė, kokių taisomųjų priemonių reikia imtis³.

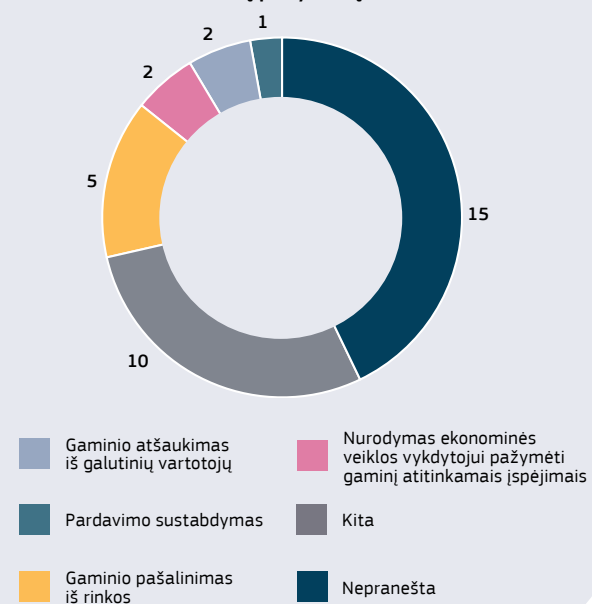
Aštuoni pavyzdžiai, neatitikę cheminių bandymų reikalavimų, buvo įvertinti kaip keliantys rimtą pavojų.

Atlikus veiksmus, kuriuos paskatino bendra bandymų kampanija, pranešimai „Saugos vartuose“ buvo pateikti dėl dviejų gaminių, taip pat laukiama pranešimų dėl dar trijų gaminių.

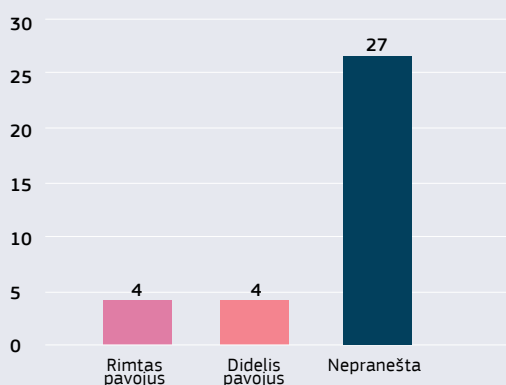
Bendri tyrimų rezultatai (N=94)

Priemonės, kurių imtasi dėl reikalavimų neatitinkančių pavyzdžių (N=35)

Reikalavimų neatitikusių gaminių pavyzdžių pavojaus lygių apžvalga (N=35)

³ Pateikti rezultatai yra paremti 2023-04-14 turėta informacija, kurią pateikė rinkos priežiūros institucijos.

2.3. Kūdikių vežimėliai

Šioje veikloje daugiausia dėmesio skirta sėdimiesiems ir gulimiesiems vežimėliams (vaikams iki 15 kg), įskaitant integruotas platformas, ant kurių gali stovėti vaikas (iki 20 kg). Dalyvaujančios RPI iš viso paėmė 73 pavyzdžius. 21 pavyzdys buvo paimtas iš internetinių parduotuvių, 52 – iš fizinių.

Bandymo kriterijai

Į bandymų planą buvo įtraukti įvairūs EN 1888-1:2018 punktai, susiję su mechaniniais pavojais ir ženklavimo patvarumu.

Papildomi bandymai buvo atlikti pagal EN 1466:2014/AC:2015, siekiant įvertinti tokias vežimėlių dalis kaip saugos diržų sistema ar rankena (-os) nešti, jei vežimėlį galima transformuoti iš sėdimosios į gulimąją.

Bandymų rezultatai

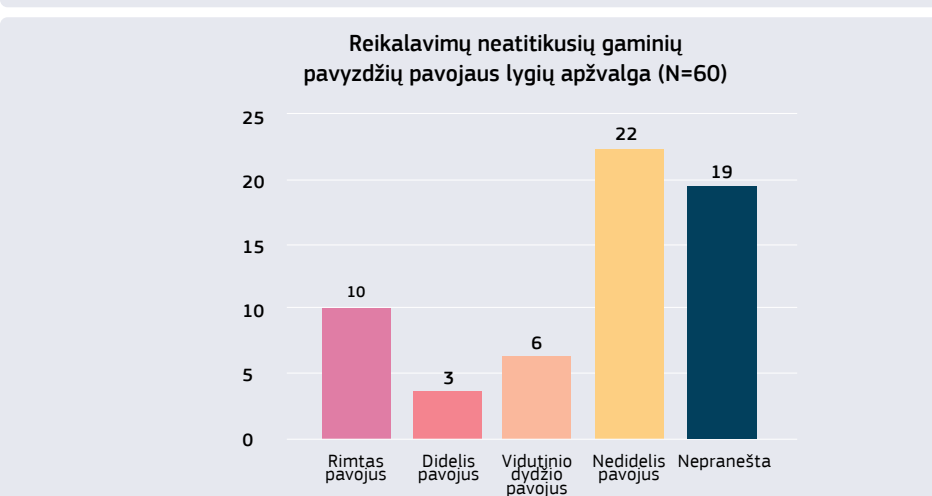
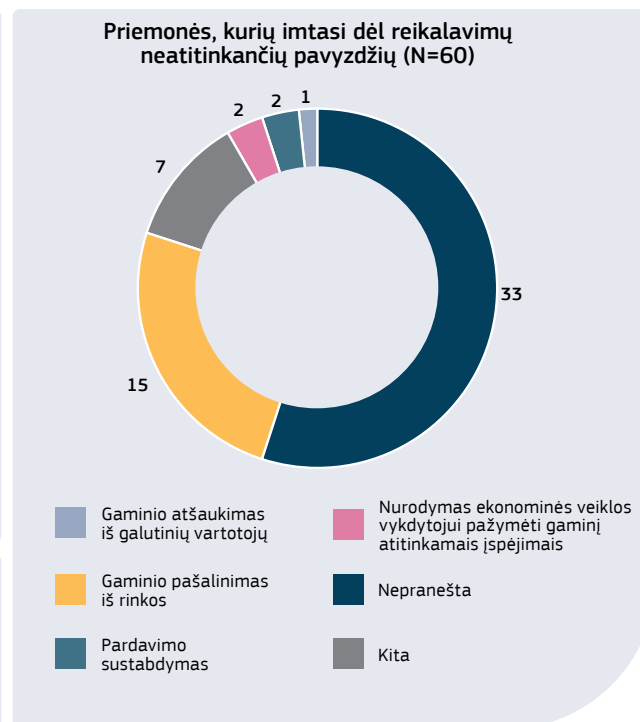
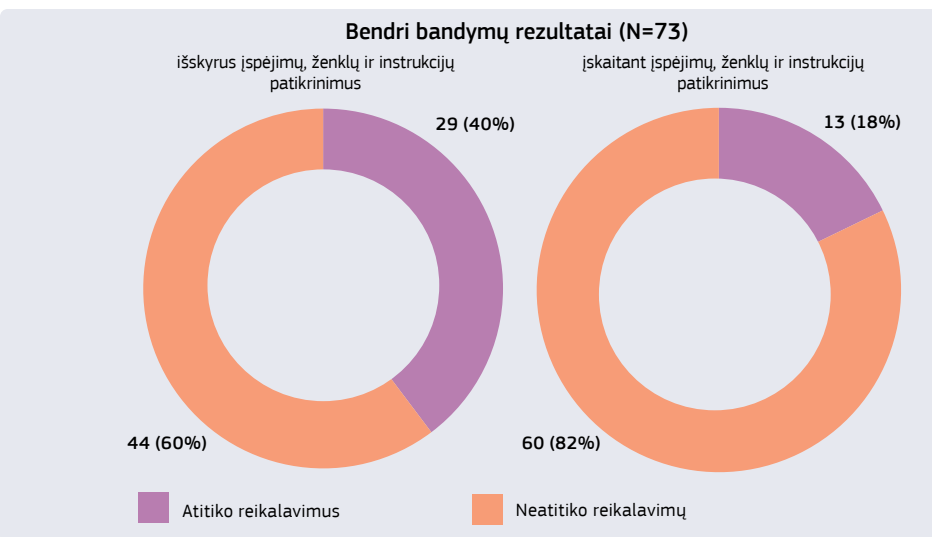
29 iš 73 laboratorijos patikrintų pavyzdžių atitiko galutiniame bandymų plane nustatytus techninius reikalavimus.

Nemažai vežimėlių neatitiko reikalavimų pagal 8.1 punktą „Apsauginė funkcija“ (15 pavyzdžių), 8.3 punktą „Judančių dalių keliamas pavojus“ (14 pavyzdžių) ir 8.10 punktą „Konstrukcinis vientisumas“ (29 pavyzdžiai).

Pavojaus lygiai ir priemonės, kurių buvo imtasi

Remdamosi bandymų rezultatais, RPI atliko rizikos vertinimą ir nusprendė, kokių taisomųjų priemonių reikia imtis⁴.

Atlikus veiksmus, kuriuos paskatino bendra bandymų kampanija, pranešimai „Saugos vartuose“ buvo pateikti dėl devynių gaminių, taip pat laukiama pranešimo dėl dar vieno gaminio.

⁴ Pateikti rezultatai yra paremti 2023-04-14 turėta informacija, kurią pateikė rinkos priežiūros institucijos.

2.4. Ozoniniai oro valytuvai ir sterilizatoriai

Šios veikloje daugiausia dėmesio skirta iš elektros tinklo maitinamiems ir ant grindų ar kito paviršiaus statomiems ozoniniams oro valytuvams ir sterilizatoriams. Dalyvaujančios RPI iš viso paėmė 16 pavyzdžių. 14 pavyzdžių buvo paimta iš internetinių parduotuvių, du – iš fizinių.

Bandymo kriterijai

Į bandymų planą buvo įtraukti šių standartų reikalavimai:

- **EN 60335-1:2012 „Buitiniai ir panašios paskirties elektriniai prietaisai“**. Šiame standarte pateikiami pagrindiniai reikalavimai visiems iš tinklo maitinamiems buitiniams prietaisams. Jis naudojamas kartu su atitinkamais specializuotais standartais, pavyzdžiui, EN 60335-2-65 „Ypatingieji reikalavimai, keliami oro valytuvams“. Siekiant nustatyti pagrindinius pavyzdžių keliamus elektrinius ir mechaninius pavojus, pagal atitinkamus punktus buvo atlikti tam tikri bandymai;
- **EN 60335 „Buitiniai ir panašios paskirties elektriniai prietaisai. 2-109 dalis. Ypatingieji reikalavimai, keliami vandens apdorojimo ultravioletine spinduliuote prietaisams“**. Visų pirma, siekiant įvertinti, ar susidaręs ozonas neviršija standarte nustatytų ribinių verčių, buvo naudojamas 32 punktas „Spinduliavimas, toksiškumas ir panašūs pavojai“;

- **EN 62471:2008 „Fotobiologinė lempų ir jų sistemų sauga“**. Laboratorija naudojo šį standartą kaip UV spinduliuotės šaltinio saugos etaloną ir, nors į atskirus punktus nebuvo atsižvelgta, buvo pasiūlyta nuomonė, ar atitinkama lempų sistema atitinka reikalavimus.

Bandymų rezultatai

14 iš 16 laboratorijos patikrintų pavyzdžių neatitiko bandymų plane nustatytų reikalavimų.

44 proc. pavyzdžių neatitiko reikalavimų pagal EN 62471:2008 „Fotobiologinė lempų ir jų sistemų sauga“, 63 proc. – reikalavimų pagal EN 60-335-2-109 32 punktą „Spinduliavimas, toksiškumas ir panašūs pavojai“.

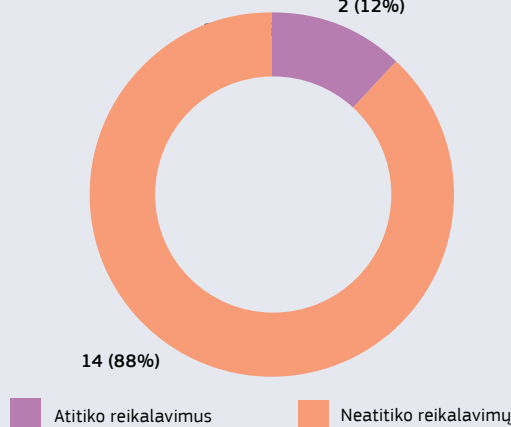
Pavojaus lygiai ir priemonės, kurių buvo imtasi

Remdamosi bandymų rezultatais, RPI atliko rizikos vertinimą ir nusprendė, kokių taisomųjų priemonių reikia imtis⁵.

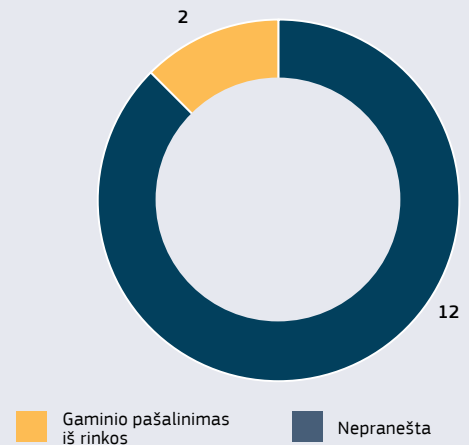
Atlikus veiksmus, kuriuos paskatino bendra bandymų kampanija, „Saugos vartuose“ laukiama vieno pranešimo.

Bendri bandymų rezultatai (N=16)

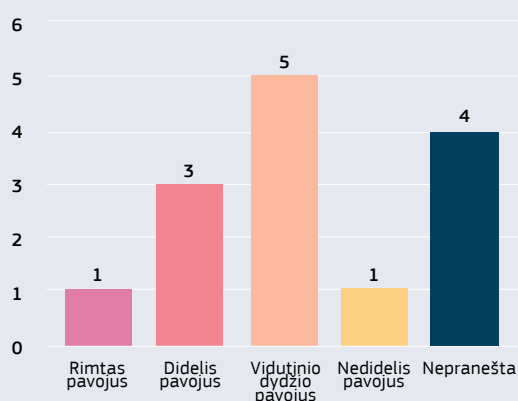
įskaitant įspėjimų, ženklų ir instrukcijų patikrinimus

Priemonės, kurių imtasi dėl reikalavimų neatitinkančių pavyzdžių (N=14)

Reikalavimų neatitikusių gaminių pavyzdžių pavojaus lygių apžvalga (N=14)

⁵ Pateikti rezultatai yra paremti 2023-04-14 turėta informacija, kurią pateikė rinkos priežiūros institucijos.

2.5. Kelioniniai adapteriai

Šioje veikloje daugiausia dėmesio skirta dviem produktų kategorijoms: universaliems ir paprastiesiems kelionių adapteriams. Dalyvaujanties RPI iš viso paėmė 73 pavyzdžius. 12 pavyzdžių buvo paimta iš internetinių parduotuvių, 61 – iš fizinių.

Bandymo kriterijai

Šios veiklos bandymų planas buvo sudarytas remiantis atrinktais punktais iš IEC standarto 60884-2-5:2017 „Buitiniai ir panašios paskirties kištukai ir kištukiniai lizdai. 2–5 dalis. Specialieji reikalavimai adapteriams“ (kuriame yra AA priedas „Kelioniniai adapteriai“). Šis standartas naudojamas kartu su IEC 60884-1:2002, Pakeitimu 1: 2006 ir Pakeitimu 2: 2013 „Buitiniai ir panašios paskirties kištukai ir kištukiniai lizdai. 1 dalis. Bendrieji reikalavimai“.

Bandymų rezultatai

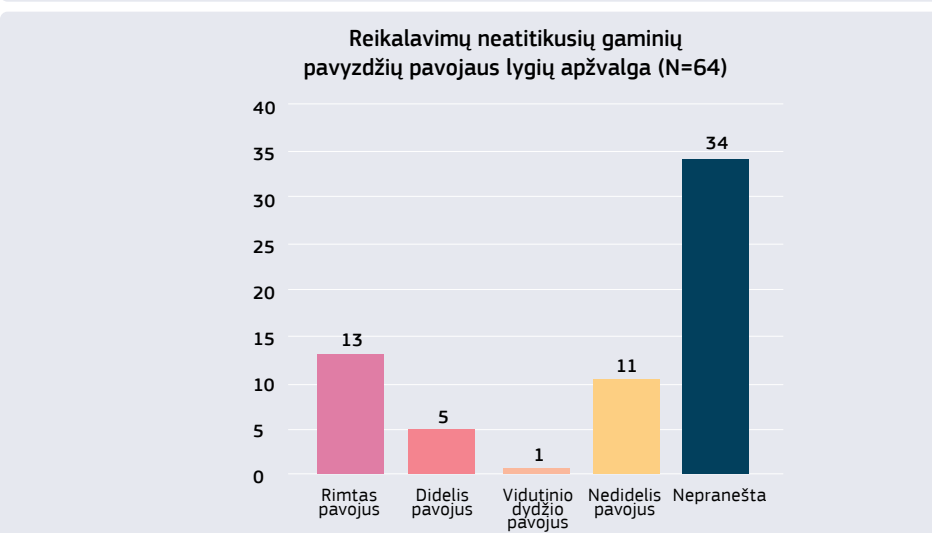
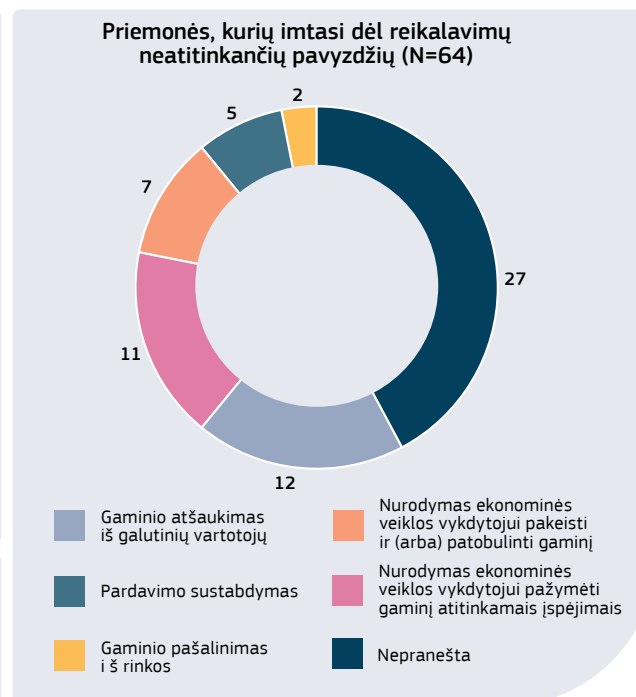
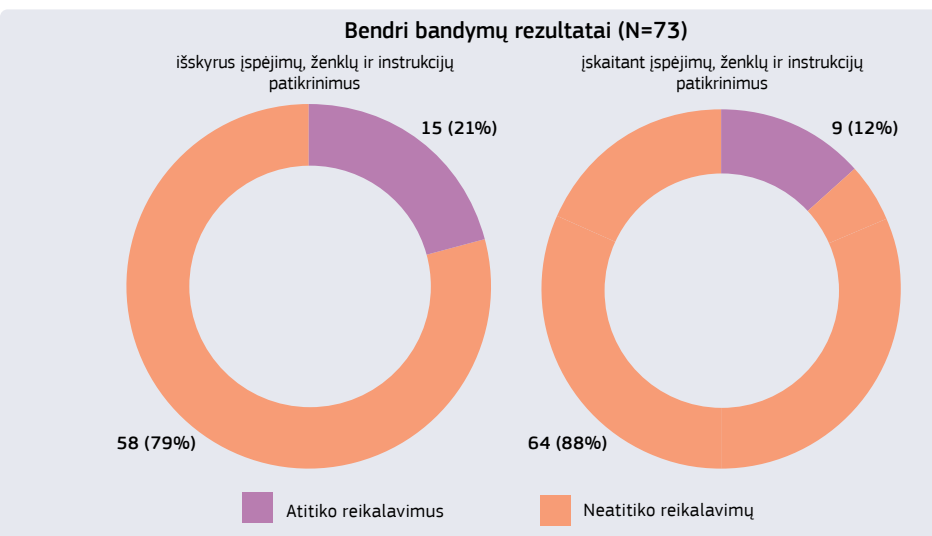
58 iš 73 laboratorijoje išbandytų kelioninių adapterių neatitiko bent vieno iš galutiniame bandymų plane nustatytų techninių reikalavimų. Likę 15 pavyzdžių atitiko visus galutinio bandymų plano reikalavimus.

84 proc. paprastų kelioninių adapterių ir 75 proc. universalių kelioninių adapterių neatitiko elektros ir mechaninių bandymų reikalavimų. Pagrindinės problemos buvo susijusios su kelioninių adapterių konstrukcija, tiksliau, su įtampingų kontaktų pasiekiamumu, neveiksmingais arba trūkstamais užraktais, perkaitimu adapterio viduje ir netinkamu įžeminimu.

Pavojaus lygiai ir priemonės, kurių buvo imtasi

Remdamosi bandymų rezultatais, RPI atliko rizikos vertinimą ir nusprendė, kokių taisomųjų priemonių reikia imtis⁶.

Atlikus veiksmus, kuriuos paskatino bendra bandymų kampanija, pranešimai „Saugos vartuose“ buvo pateikti dėl šešių gaminių, taip pat laukiama pranešimų dėl dar septynių gaminių.

⁶ Pateikti rezultatai yra paremti 2023-04-14 turėta informacija, kurią pateikė rinkos priežiūros institucijos.

2.6. Higienos priemonės

Šioje veikloje daugiausia dėmesio skirta kūdikių sauskelnėms, nemedicininiais šlapimą sugeriantiems įklotams, išorinėms menstruacinėms priemonėms (higieniniams ir kelnaičių įklotams) ir vidinėms menstruacinėms priemonėms (tamponams su aplikatoriumi arba be jo). Dalyvaujančios RPI iš viso paėmė 30 pavyzdžių. Visi jie paimti iš fizinių parduotuvių.

Bandymo kriterijai

Į bandymų planą buvo įtraukti šie EN ir reglamentai:

- EN ISO 10993-18 – Medžiagų cheminis apibūdinimas (analitinio vertinimo slenksčio apskaičiavimas);
- EN ISO 10993-5 – Citotoksiškumo in vitro tyrimai;
- EN ISO 10993-23 – Tyrimai dirginimui nustatyti;
- EN ISO 11737 – Mikrobinio užterštumo tyrimai. Mikroorganizmų populiacijos nustatymas (tik tamponams);
- REACH – labai didelį susirūpinimą keliančių medžiagų (SVHC) tikrinimas.

Bandymų rezultatai

22 pavyzdžiai atitiko visus bandymų plano reikalavimus. Aštuoni pavyzdžiai neatitiko citotoksiškumo tyrimo reikalavimų (ląstelių augimo slopinimas <30 %).

Rezultatai rodo, kad EN ISO 10993-5:2009 reikalavimų daugiausia neatitiko kūdikių sauskelnės (7 iš 11 pavyzdžių) ir vienas higieninis įklotas.

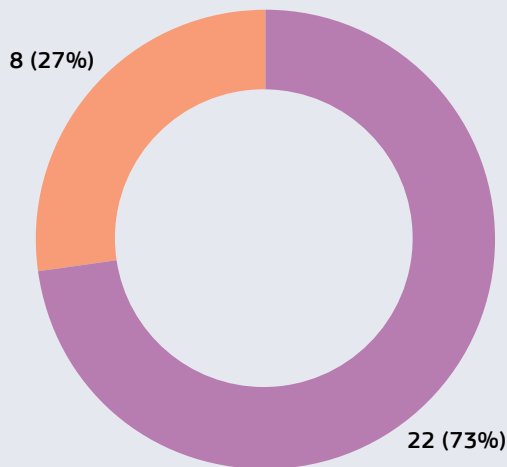
Pavojaus lygiai ir priemonės, kurių buvo imtasi

Remdamosi bandymų rezultatais, RPI atliko rizikos vertinimą ir nusprendė, kokių priemonių reikia imtis⁷.

Visi aštuoni reikalavimų neatitikę pavyzdžiai buvo pripažinti kaip keliantys mažą pavojų. RPI apie rezultatus informavo ekonominės veiklos vykdytojus.

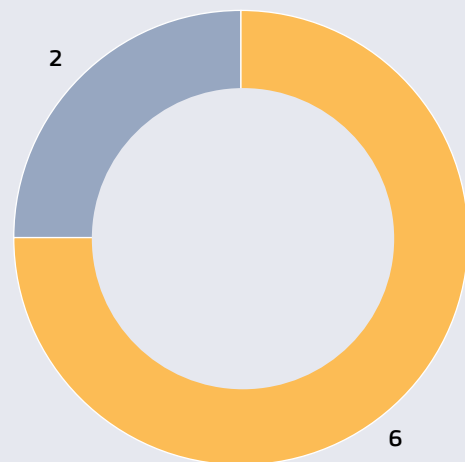
Bendri bandymų rezultatai (N=30)

įskaitant įspėjimų, ženklų ir instrukcijų patikrinimus

Atitiko reikalavimus Neatitiko reikalavimų

Priemonės, kurių imtasi dėl reikalavimų neatitinkančių pavyzdžių (N=8)

Pranešimas atsakingai RPI Ekonominės veiklos vykdytojo informavimas apie bandymo rezultatus

⁷ Pateikti rezultatai yra paremti 2023-04-14 turėta informacija, kurią pateikė rinkos priežiūros institucijos.

3. Horizontaliosios veiklos

Horizontaliosios veiklos sudarė galimybę RPI aptarti iššūkius, susijusius su įvairiomis bendro intereso rinkos priežiūros temomis, apsiekti nuomonėmis ir geriausia praktika bei parengti įgyvendinamus sprendimus, kaip pagerinti esamą metodiką ir priemones. Rengiant rekomendacinius dokumentus, priemonių rinkinius ir tyrimus siekiama stiprinti RPI bendradarbiavimą ir suderinti rinkos priežiūros procesus Europos lygmeniu.

3.1. Komunikacijos stiprinimas

Kontekstas

Komunikacijos stiprinimo veikla buvo siekiama pagerinti RPI vidaus ir išorės komunikaciją gaminių saugos klausimais. Nors CASP projektuose dalyvaujančios RPI paprastai turi daug techninių ir teisinių žinių, jos ne visada turi konkrečios patirties komunikacijos srityje. Kadangi komunikacija su vartotojais ir ekonominės veiklos vykdytojais yra labai svarbi CASP sėkmei, šia veikla buvo siekiama nustatyti konkrečius poreikius, iššūkius ir geriausią praktiką, susijusią su komunikacijos priemonių ir išteklių naudojimu CASP projektuose. Ši veikla pirmiausia buvo skirta RPI komunikacijos skyriams, tačiau buvo nelengva sutelkti paskirtus komunikacijos specialistus, daugiausia dėl to, kad daugelis RPI neturi atskiro komunikacijos skyriaus.

Tikslai

Šia veikla buvo siekiama paskatinti RPI aktyviau naudotis komunikacijos ištekliais ir priemonėmis bei imtis aktyvesnio vaidmens rengiant ir platinant komunikacinę medžiagą. Jos metu taip pat daug dėmesio skirta informacijos mainams tarp RPI ir RPI tarpusavio bendradarbiavimui, siekiant sukurti komunikacijos specialistų tinklą. Konkretūs veiklos tikslai buvo šie:

- suteikti RPI priemonių ir gairių, kaip veiksmingiau bendrauti nacionaliniu ir (arba) vietos lygmeniu naudojant įvairias medijos priemones;
- parengti bendrą strategiją, kaip geriau skleisti ir naudoti CASP veiklai skirtą komunikacinę medžiagą.

Procesas

Komunikacijos stiprinimo veikla buvo organizuojama atsižvelgiant į pagrindinius siektinus rezultatus ir taikant principą „iš apačios į viršų“. Iš pradžių susidomėjimą šia veikla išreiškė tik septynios RPI, tačiau buvo stengiamasi pritraukti daugiau dalyvių. Galiausiai joje dalyvavo 17 RPI iš 13 šalių. Ši veikla subūrė tiek komunikacijos specialistus, tiek rinkos priežiūros darbuotojus, besidominčius komunikacijos problemomis. Atsižvelgiant į dalyvių įvairovę ir tikslą padėti RPI užmegzti glaudesnius ryšius, pirmas tarpinis susitikimas vyko dalyviams dalyvaujant fiziškai. Tai sudarė galimybę RPI susipažinti ir užmegzti ryšius dar veiklos pradžioje. Buvo nustatyti du pagrindiniai veiklos rezultatai:

- **rekomendacinis dokumentas**, kuriame apibendrinami **bendrieji CASP komunikacijos metodai ir geriausia praktika**;
- **praktiniai seminarai ir mokymai komunikacijos klausimais su vaizdo įrašų fragmentais**.

Rengiant rekomendacinį dokumentą ir vaizdo įrašų fragmentus glaudžiai bendradarbiauta su RPI, kad diskusijos dėl iššūkių ir galimų sprendimų atitiktų jų prioritetus ir poreikius. Praktiniai seminarai ir apskritojo stalo diskusijos leido RPI kartu nuspręsti dėl rekomendacinio dokumento ir vaizdo įrašų temų. RPI taip pat pabrėžė poreikį geriau suprasti kolegų iš kitų ES ir (arba) EEE šalių institucinę sąrangą ir darbą bei keistis atitinkama informacija, todėl buvo surengta RPI apklausa, turėjusi padėti nustatyti RPI kompetencijas ir sudaryti sąlygas RPI užmegzti glaudesnius ryšius ir bendradarbiauti komunikacijos srityje.

REZULTATAI

Rekomendacinis dokumentas, kuriame pateikiami RPI apklausos rezultatai

Rekomendaciniame dokumente nurodoma, kaip RPI galėtų apjungti savo darbą komunikacijos srityje ir sustiprinti tolesnį tarpusavio bendradarbiavimą ir bendradarbiavimą su Teisingumo ir vartotojų reikalų GD. Jame pateikiami įvairūs būdai, kaip nacionaliniu ir Europos lygmenimis pagerinti bendrosios rinkos vartotojams ir ekonominės veiklos vykdytojams skirtą pranešimų kokybę ir veiksmingumą.

Rekomendaciniame dokumente atkreipiamas dėmesys į pagrindinius apklausos rezultatus. Jie sudaro pagrindą siūlomoms bendradarbiavimo formoms organizuojant išorinės komunikacijos kampanijas.

Vaizdo įrašų fragmentai

Komunikacijos klausimams skirti vaizdo įrašai turėtų padėti RPI nustatyti galimybes derinti veiklą komunikacijos srityje ir gerinti komunikacijos priemonių kokybę bei veiksmingumą. Aptariami šie klausimai: kaip kurti nedidelius įspėjamuosius ir (arba) perspėjamuosius pranešimus, kaip dalytis patirtimi komunikacijos srityje, gairėmis ir idėjomis apie bendrą prekių ženklų kūrimą, keturių pagrindinių socialinių tinklų („Facebook“, „Instagram“, „Twitter“, „YouTube“) apžvalga, daugiausia dėmesio skiriant „Instagram“.

3.2. Rizikos vertinimas ir valdymas

Kontekstas

Nuosekli rinkos analizė ir rizikos vertinimas yra labai svarbūs rinkos priežiūros aspektai. Ypač svarbu yra atsižvelgti į naujas rizikos sritis. RPI turi aktyviai stengtis nustatyti naujas tendencijas ir būsimas grėsmes bei skatinti vartotojų pasitikėjimą ir sąžiningą konkurenciją rinkoje. Siekiant optimizuoti išteklius, **labai svarbu taikyti strateginį, rizika pagrįstą požiūrį, kad pastangas rinkos priežiūros srityje būtų galima nukreipti į didžiausią susirūpinimą sveikatai ir saugai keliančius gaminius.**

Tikslai

Ši veikla ankstesnę rizikos vertinimo ir valdymo horizontaliąją veiklą papildė naujiems iššūkiams skirtomis praktinėmis priemonėmis ir sprendimais. Jos konkretūs tikslai buvo šie:

- parengti rekomendacinį dokumentą apie Europos Sąjungoje kylančius pavojus ir jų sprendimo būdus;
- parengti bendrą metodiką, kaip vykdyti veiksmingą, duomenimis paremtą rizikos vertinimo ir valdymo veiklą;
- aptarti ir parengti konkrečių atvejų tyrimus, paremtus konkrečia techninio eksperto ir šioje veikloje dalyvaujančių RPI patirtimi.

Procesas

Šia veikla buvo siekiama stiprinti strateginius institucijų gebėjimus ir padėti joms nukreipti ribotus organizacinius išteklius veiksmingiausioms intervencinėms priemonėms. Siekiant parodyti, kaip nustatyti ir kiekybiškai įvertinti riziką (rizikos vertinimas), nustatyti jos prioritetus ir ją įveikti (rizikos valdymas), buvo sukurtas bendras septynių etapų metodas. Atsižvelgiant į RPI poreikius, buvo nuspręsta sutelkti dėmesį į keturis šio metodo etapus:

- rinkos rizikos nustatymas;
- strategijos kūrimas;
- strateginė peržiūra ir performulavimas;
- nenumatytų atvejų planavimas ir incidentų valdymas.

REZULTATAI

Rekomendacinis dokumentas Nr. 1	Rekomendacinis dokumentas apie Europos rinkoje kylančius pavojus ir jų nustatymo bei šalinimo būdus.
Rekomendacinis dokumentas Nr. 2	Rekomendacinis dokumentas, kuriame pateikiamas bendras požiūris į veiksmingą, duomenimis grindžiamą rizikos vertinimą ir valdymą, taip pat priemonių rinkinys ir praktiniai patarimai RPI.
Atvejo tyrimų rinkinys	Rekomendacinis dokumentas, kuriame pristatomi keturi atvejo tyrimai apie rizika grindžiamų sprendimų priėmimą siekiant tikslingai vykdyti su pavojingais gaminiiais susijusius vykdymo užtikrinimo veiksmus.

3.3. Internetinė rinkos priežiūra

Kontekstas

Norint užtikrinti veiksmingą rinkos priežiūrą, labai svarbu pritaikyti ir integruoti internetines rinkos priežiūros priemones ir metodus, kad jie atitiktų institucijų poreikius. Be kitų svarbių patobulinimų, Rinkos priežiūros reglamentu (ES) 2019/1020⁸ RPI suteikiamos veiksmingesnės vykdymo užtikrinimo priemonės, skirtos prekybai internetu, pavyzdžiui, įgaliojimai vykdyti kontrolinį pirkimą (įsigyti gaminius neatskleidžiant savo tapatybės) ir išjungti interneto svetaines (apriboti arba blokuoti prieigą prie internetinės sąsajos).

Tikslai

Vykdam šią veiklą buvo įvertinta RPI patirtis vykdam internetinę rinkos priežiūrą ir surinkta informacija apie kylančius iššūkius bei geriausią praktiką. Visa tai papildė ankstesnėje CASP veikloje parengtą rekomendacinę medžiagą. Konkretūs veiklos tikslai buvo šie:

- **surinkti informaciją apie pirminę patirtį** ir geriausią praktiką, susijusią su naujais Reglamentu (ES) 2019/1020 suteiktais įgaliojimais;
- **parengti šablona, kad būtų paprasčiau pranešti apie nesaugius gaminius** Produktų saugos įsipareigojimą pasirašiusioms prekyvietėms;
- **papildyti esamas priemones** praktiniais įgyvendinimo vadovais, skirtais RPI;
- **išnagrinėti bendrų iššūkių sprendimus ir naujas** temas, tokias kaip tiesioginė prekyba ir blokų grandinės naudojimas rinkos priežiūros tikslais.

Procesas

Ši veikla buvo organizuojama atsižvelgiant į pagrindinius siektinus rezultatus. Bendradarbiaudamos mini projektų grupėse, RPI rinko informaciją apie iššūkius ir geriausią praktiką, susijusią su naujais Reglamentu (ES) 2019/1020 suteiktais įgaliojimais, tiesiogine prekyba ir blokų grandine. Praktiniame seminare buvo pristatytas ir pademonstruotas blokų grandinės naudojimas rinkos priežiūros tikslais, pateikti keli atvejai, atkreipiant dėmesį į veiksmus, kurių reikia imtis tiesioginės prekybos atveju, ir sudarytos sąlygos RPI pasidalyti patirtimi, susijusia su kontrolinio pirkimo ir svetainių išjungimo įgaliojimais. Susitikimų metu buvo pristatyti esami ištekliai, naujos priemonės ir metodai. Galiausiai buvo bendrai aptarta, kas turėtų būti įtraukta į Produktų saugos įsipareigojimą, ir parengtas atitinkamas šablonas.

REZULTATAI

Pirminės patirties, geriausios praktikos pavyzdžių ir rekomendacijų, susijusių su Reglamentu (ES) 2019/1020, rinkinys

Vertingų įžvalgų apie RPI patirtį, susijusią su naujais reglamentu suteiktais įgaliojimais, rinkinys, kuriame atkreipiamas dėmesys į esamus išteklius, internetines priemones, būdus ir geriausią praktiką, kaip veiksmingai atlikti kontrolinį pirkimą ir išjungti interneto svetaines.

Šablonas, skirtas veiksmingiau teikti pranešimus Produktų saugos įsipareigojimą pasirašiusioms prekyvietėms

Kartu su įsipareigojimą pasirašiusiomis prekyvietėmis ir RPI buvo parengtas šablonas, kad RPI galėtų organizuočiau ir racionaliau teikti savo išvadas įsipareigojimą pasirašiusioms prekyvietėms.

Internetinės rinkos priežiūros priemonių biblioteka

Priemonių, skirtų padėti RPI spręsti įvairius su gaminių sauga susijusius uždavinius, rinkinys, įskaitant praktinius vadovus.

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:32019R1020>

3.4. Gatvės turgavietėse parduodamos prekės ir produktai

Kontekstas

Gatvės turgavietės yra plačiai paplitusios visoje Europoje. Pradėti prekybą jose yra labai lengva, todėl jas renkasi smulkieji namudiniai gamintojai. Dėl to ekonominės veiklos vykdytojai dažnai nežino savo atsakomybės ir pareigų, o RPI sunku jiems padėti ir kontroliuoti gaminių saugą. Per pastaruosius kelerius metus atsirado ir suklestėjo nemažai gatvės turgaviečių internetinių versijų. Todėl šioje veikloje daugiausia dėmesio buvo skiriama universalesniam kontrolės vykdymo būdai sukurti ir bendram informuotumui apie gatvės turgavietėse parduodamų gaminių keliamus pavojus didinti.

Tikslai

Veiklos metu daugiausia dėmesio buvo skiriama rekomendacijoms gatvės turgavietėse prekiaujantiems ekonominės veiklos vykdytojams ir RPI skirtų gairių dėl gatvės turgavietėse parduodamų gaminių tikrinimo rengimui. Jos konkretūs tikslai buvo šie:

- **parengti pagrindinius pranešimus ekonominės veiklos vykdytojams;**
- **parengti suderintą gaminių kontrolės vykdymo metodą,** įskaitant nurodymus, kokių veiksmų imtis gavus tam tikros informacijos;
- **parengti priežiūros ir vykdymo užtikrinimo gaires,** kurios užtikrintų bendrą supratimą apie gerą rinkos priežiūros praktiką ir nuoseklų požiūrį į rinkos priežiūrą;
- **skatinti** rinkos priežiūros institucijų ir kitų institucijų (t. y. gatvės turgavietes prižiūrinčių institucijų, muitinės, policijos) **bendravimą.**

Procesas

Įgyvendinant šią veiklą buvo rengiami du pagrindiniai dokumentai, kurie turėtų padėti RPI ir padidinti rinkos priežiūros veiksmų nuoseklumą. Su RPI pasidalyti savo idėjomis buvo pakviesti vienos išorės suinteresuotosios šalies – „Etsy“ – atstovai. Tokiu būdu buvo siekiama padidinti bendrą supratimą apie savireguliaciją ir jos veikimą.

Bendradarbiaujant su komunikacijos ekspertais buvo parengti infografikai, kuriais siekiama padidinti suinteresuotųjų šalių informuotumą. Tuo tikslu reikėjo:

1. nustatyti tikslią auditoriją;
2. nuspręsti dėl formato ir komunikacijos kanalų;
3. atrinkti pranešimus ir juos patikslinti;
4. sukurti infografikus.

Rengiant gatvės turgavietėse parduodamų gaminių kontrolės vykdymo gaires reikėjo atlikti tris pagrindinius darbus:

1. nustatyti visus iššūkius, su kuriais susiduriama vykdant kontrolę, ir pasirinkti tris pagrindinius;
2. surinkti informaciją apie geriausią praktiką šioje srityje;
3. parengti priemonių rinkinį, kuriame atsispindėtų geroji patirtis.

REZULTATAI

Infografikai

Infografikai su pagrindiniais pranešimais gamintojams ir (arba) importuotojams bei gaminių platintojams, kuriuose nurodomos galiojančios nacionalinės ir Europos Komisijos taisyklės dėl gaminių atitikties.

Kontrolės vykdymo gairės

Bendras dokumentas RPI ir gatvės turgavietes prižiūrinčioms institucijoms, kuriame pateikiamos priemonės ir praktiniai patarimai, kaip vykdyti gatvės turgaviečių kontrolę.

4. Išvados

4.1. Pagrindiniai rezultatai

37 institucijos iš 22 ES valstybių narių ir (arba) EEE šalių drauge dirbo rinkos priežiūros srityje, kad sustiprintų Europos rinkai teikiamų gaminių saugą. Jos:

- atitinkamose rinkose paėmė 431 pavyzdį iš šešių skirtingų gaminių kategorijų ir išsiuntė juos patikrinti į ES esančias akredituotas laboratorijas, kurias jos kartu pasirinko;
- išanalizavo bandymų rezultatus, kartu įvertino bandymų metu atskleistą riziką ir nusprendė, kokių taisomųjų priemonių reikia imtis dėl reikalavimų neatitinkančių gaminių, kurie, kaip nustatyta, kelia pavojų vartotojų sveikatai ir saugai;
- pateikė 21 pranešimą „Saugos vartams“⁹, dar 20 pranešimų laukiama;

- kartu parengė keturis rekomendacinius dokumentus, kuriuose nagrinėjami pagrindiniai rinkos priežiūros horizontalieji klausimai.

Per „CASP2022“ veiklas surinktos įžvalgos gaminių bandymo ir su rinkos priežiūra susijusiais klausimais yra vertingos ne tik RPI, bet ir vartotojams bei ekonominės veiklos vykdytojams.

Šioje ataskaitoje apžvelgiamos visos į projektą „CASP2022“ įtrauktos veiklos, o išsamesnė informacija pateikiama atskirose veiklų ataskaitose. Be to, parengtas išsamus komunikacijos priemonių rinkinys visomis ES kalbomis. Visą viešą medžiagą ir ataskaitas galima rasti specialioje CASP svetainėje¹⁰.

⁹ Pateikti rezultatai yra paremti 2023-04-14 turėta informacija, kurią pateikė rinkos priežiūros institucijos.

¹⁰ „Saugos vartai“: skubių pranešimų apie pavojingus ne maisto produktus sistema (europa.eu).

4.2. Bendros išvados ir įgyta patirtis

Su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos

Prieš pradėdant projektą buvo nustatyti prioritetai, kurie savo ruožtu padėjo nustatyti gaminių kategorijas, kurioms reikia skirti daugiau dėmesio vykdant Europos rinkos priežiūrą. 261 iš 431 patikrinto gaminio neatitiko bent vieno iš bandymų planuose nustatytų reikalavimų. Iš jų 40 gaminių buvo įvertinti kaip keliantys rimtą pavojų, 17 – didelį, 15 – vidutinio dydžio ir 61 – nedidelį pavojų. RPI ėmėsi rizikos vertinimu grindžiamų priemonių. Iš viso „Saugos vartų“ portale buvo pateikti pranešimai dėl 21 gaminio, todėl atitinkama informacija galima dalytis su kitomis RPI, vartotojais ir ekonominės veiklos vykdytojais¹¹.

Horizontaliosios veiklos

Rinkos pokyčiai, tokie kaip elektroninės prekybos plėtra ir tarpvalstybinis tiekimo grandinių pobūdis, kelia naujų iššūkių rinkos priežiūros srityje. Nesvarbu, ar tai būtų naujos rizikos nustatymas, internetinių prekyviečių priežiūra, ar bendradarbiavimas su naujo tipo ekonominės veiklos vykdytojais, institucijos turi aktyviai spręsti šiuos uždavinius. Norint užtikrinti veiksmingą rinkos priežiūrą, labai svarbu priimti naujas priemones ir metodus bei integruoti juos į savo darbą. Įgyvendinant horizontaliąsias veiklas buvo siekiama ne tik aptarti bendrus iššūkius ir geriausią praktiką ar parengti suderintus rinkos priežiūros metodus, bet ir padidinti suinteresuotųjų šalių informuotumą bei institucijų bendradarbiavimą. Buvo nuosekliai remiamasi ankstesnių veiklų metu įgytomis žiniomis, kad būtų galima veiksmingai naudoti turimas priemones ir išteklius bei padėti institucijoms spręsti naujus uždavinius.

- **Komunikacijos stiprinimo** veikla sudarė galimybę RPI nustatyti įvairius su komunikacija susijusius poreikius ir iššūkius bei pasidalyti geriausia praktika, šablonais ir sėkmingų komunikacijos kampanijų gairėmis. Jos metu taip pat pabrėžta, kaip svarbu RPI keistis informacija ir bendradarbiauti, siekiant sukurti komunikacijos specialistų tinklą.
- Vykdant **rizikos vertinimo ir valdymo** veiklą sėkmingai parengtas bendras rizikos vertinimo pagrįstas metodas, kuriuo siekiama nustatyti kylančią riziką ir optimizuoti išteklius, nukreipiant pastangas į gaminius, keliančius didžiausią susirūpinimą sveikatos ir saugos požiūriu. Šioje veikloje pabrėžta būtinybė nuosekliai vykdyti rinkos analizę ir vertinimą, kad būtų galima aktyviai nustatyti naujas problemas, jų svarbą ir sprendimo būdus.
- **Internetinės rinkos priežiūros** veikla dar labiau papildė turimų priemonių ir išteklių biblioteką, padedančią RPI nustatyti ir sumažinti gaminių saugos riziką internete. Vykdant šią veiklą taip pat buvo rengiamos tolesnės gairės, kaip naudotis Reglamentu (ES) 2019/1020 suteiktais naujais rinkos priežiūros įgaliojimais, ir padėta RPI supaprastinti pranešimų teikimo Produktų saugos įsipareigojimą pasirašiusioms prekyvietėms procesą. Ši veikla parodė, kad, nors iššūkių vis dar lieka, RPI užtikrintai naudojami turimomis priemonėmis ir ištekliais sprendžiamos internetinės rinkos priežiūros uždaviniai.

- Vykdant veiklą, susijusią su **gatvės turgavietėse parduodamomis prekėmis ir produktais**, išryškėjo būtinybė ieškoti būdų, kaip veiksmingai stebėti ir kontroliuoti gaminius, kuriuos gatvės turgavietėse ar internetinėse prekyvietėse parduoda smulkieji namudiniai gamintojai. Šios veiklos metu parengta informacinė medžiaga atitinkamoms suinteresuotosioms šalims ir pateiktos RPI skirtos gairės, kaip vykdyti rinkos priežiūrą šiame konkrečiame segmente.

Įgyta patirtis

- **Bendra rizikos vertinimo veikla.** Gaminių, atrinktų vykdant su konkrečiais gaminiais susijusias veiklas, rizikos vertinimas buvo puiki galimybė suderinti skirtingų RPI, atsakingų už bandymų reikalavimų neatitinkančių gaminių rinkos priežiūrą, taikomą praktiką.
- **Sudėtingi bandymų planai.** Tais atvejais, kai labai sudėtinga parengti bandymų planą (nes, pavyzdžiui, nėra tiesiogiai gaminiui taikomų standartų), prieš priimant sprendimą gali būti naudinga suinteresuotosioms laboratorijoms pasiūlyti bandymų metodus aptarti su dalyviais ir techniniu ekspertu.
- **Naujos tendencijos ir rizika.** RPI turi nuolat prisitaikyti prie naujų rinkos pokyčių ir kintančių vartotojų įpročių. Norint reaguoti į didėjančią riziką ir užtikrinti gaminių saugą, labai svarbu pasinaudoti turimomis teisinėmis galiomis ir priemonėmis. Jei nėra atitinkamų procedūrų ar trūksta patirties, RPI turi ieškoti būdų, kaip taikyti naujas priemones, ir kaupti patirtį pasinaudodamos esamomis gairėmis.
- **Dėmesys bendradarbiavimui ir dalijimuisi patirtimi.** Horizontaliosios veiklos parodė, kad RPI turi glaudžiai tarpusavyje bendradarbiauti, norėdamos užtikrinti suderintą požiūrį į rinkos priežiūrą, rizikos vertinimą ir komunikaciją. Dalydamosi likusiais iššūkiais ir patirtimi RPI savo darbe gali veiksmingiau išnaudoti turimas priemones ir medžiagą.

¹¹ Pateikti rezultatai yra paremti 2023-04-14 turėta informacija, kurią pateikė rinkos priežiūros institucijos, the MSAs.

4.3. Rekomendacijos

Vartotojams

- **Stebėti „Saugos vartus“.** „Saugos vartų“ sistemoje pateikiama svarbi informacija apie saugos problemų turinčius gaminius, kurie buvo atšaukti iš rinkos ir uždrausti, todėl ją būtina reguliariai stebėti. Apie nustatytas saugos problemas visada reikia pranešti kompetentingai institucijai.
- **Pirkti gaminius iš patikimų mažmeninės prekybos kanalų.** Gaminiai reikia pirkti iš patikimų mažmenininkų, kurie gali padėti išspręsti bet kokią su įsigytu gaminiu susijusią (saugos) problemą. Vartotojai turi būti atsargūs pirkdami iš internetinių prekyviečių, ypač jei pardavėjai nėra įsisteigę Europos Sąjungoje.
- **Įspėjimai, ženklai ir instrukcijos.** Ypatingą dėmesį reikia skirti įspėjimams ir ženkliams, kurie pateikiami kartu su gaminiais. Būtina atidžiai perskaityti instrukcijas, kad gaminys būtų saugiai naudojamas. Jos turėtų būti pateiktos pardavimo šalies nacionalinėmis kalbomis.
- **Tikrinti, ar ant gaminių nurodytas Europos Sąjungoje įsisteigusio juridinio asmens pavadinimas ir fizinis adresas.**

Europos ir nacionalinėms valdžios institucijoms

- **Stebėti atitinkamus sektorius.** Bandymo kampanijų, vykdytų visose projekto „CASP2022“ veiklose, rezultatai parodė, kad tam tikriems sektoriams reikalinga RPI priežiūra. Reguliarūs bandymai ir dokumentų patikrinimai gali sumažinti nesaugių gaminių skaičių rinkoje.
- **Įsitraukti į standartų rengimą ir tobulinimą.** RPI ir Europos Komisija turėtų bendradarbiauti su atitinkamais Europos standartizacijos organizacijų komitetais, kad prisidėtų prie standartų rengimo ar tobulinimo. Standartizacijos darbai gali būti naudingi atskirų RPI arba koordinuotų veiklų metu atliktų bandymų rezultatai.

Ekonominės veiklos vykdytojams

- **Žinoti savo įsipareigojimus pagal galiojančius teisės aktus.** Ekonominės veiklos vykdytojai yra atsakingi už gaminių, kuriuos jie pateikia Europos bendrajai rinkai, saugą. Prieš rinkai pateikiant bet kokį gaminį, reikia žinoti visus taikomus teisės aktų reikalavimus.
- **Įspėjimai, ženklai ir instrukcijos.** Ypatingą dėmesį reikia skirti prie gaminio pridėtiems įspėjimams, ženkliams ir instrukcijoms, nes juose pateikiama esminė informacija apie gaminį ir saugų jo naudojimą. Jie turėtų būti aiškūs, išsamūs ir pateikiami pardavimo šalies nacionalinėmis kalbomis. Informacija, tokia kaip gamintojo arba importuotojo pavadinimas, adresas ir kontaktinio asmens Europos Sąjungoje duomenys, užtikrina, kad gaminys būtų lengvai atpažįstamas.
- **Žinoti, kas yra tiekėjas.** Reikia atidžiai įvertinti, patikrinti ir patvirtinti tiekėjų, su kuriais dirbama, tapatybę.
- **Atšaukimas.** Vartotojai turi būti aiškiai informuoti, kaip jie gaus informaciją apie galimą gaminio atšaukimą. Pranešimai apie atšaukimą turi būti aiškūs ir prieinami, visada nurodant gaminio keliamus pavojus. Būtina reguliariai stebėti atšaukimo poveikį ir atitinkamai koreguoti strategiją.
- **Apie incidentus pranešti kompetentingai institucijai.** Jei gaminys kelia pavojų saugai, ekonominės veiklos vykdytojai turi teisinę pareigą nedelsiant informuoti valstybės narės, kurioje gaminys buvo tiekiamas, kompetentingą nacionalinę instituciją. Vienas iš pranešimo būdų – per įmonių įspėjimo apie nesaugius gaminius sistemą.

EUROPOS KOMISIJA

Directorate-General for Justice and Consumers
Directorate Consumers
Unit E.4 Product Safety and Rapid Alert System
E-mail: JUST-RAPEX@ec.europa.eu

Europos Komisija neatsako už bet kokius su pakartotiniu naudojimu susijusius padarinius.

© Europos Sąjunga, 2023

Pakartotinio Europos Komisijos dokumentų naudojimo politika įgyvendinama pagal 2011 m. gruodžio 12 d. Komisijos sprendimą 2011/833/ES dėl pakartotinio Komisijos dokumentų naudojimo (OL L 330, 2011 12 14, p. 39).
Jeigu nenurodyta kitaip, šį dokumentą leidžiama pakartotinai naudoti pagal „Creative Commons Attribution 4.0 International“ (CC BY 4.0) licenciją (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tai reiškia, kad pakartotinis naudojimas leidžiamas, jeigu tinkamai nurodoma autorystė ir visi pakeitimai.

Norint naudoti ar atgaminti elementus, kurių autorių teisės nepriklauso Europos Sąjungai, gali reikėti gauti atitinkamų teisių turetojų leidimą.

Informacijos apie Europos Sąjungą visomis oficialiosiomis ES kalbomis galima rasti svetainėje Europa:
https://europa.eu/european-union/index_lt

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2023 2023
PDF ISBN 978-92-68-03702-7 doi:10.2838/671508 DS-04-23-519-LT-N